

MÓRICZ ZSIGMOND ISMERETLEN LEVELE KEZDŐ KORÁBÓL

Nagyságos Wodiáner F. és Fiai (előbb Lampel Róbert) cs. és kir. udv. könyvkereskedő Cégnek. Budapest.

Nagyságos Uraim!

Hivatkozva arra a beszélgetésre, mely folyó hó 11-én nagybátyám Dr. Pallagi Gyula kisújszállási főgymnásiumi igazgató s a Cég tekintetes Üzletvezetője között lefolyt, van szerencsém felajánlani munkásságomat Nagyságotoknak.

Anyagi körülményeim miatt rá vagyok kényszerítve, hogy kénytelen legyek sürgősen kérni valami alkalmazást.

Szépirodalmi és irodalomtörténeti irányban fejleszttem ismereteimet és tehetségemet már évek óta s a mennyiben lehetséges, efféle körben kérnék valami megbízatást.

Pár hónap óta nagy szorgalommal és már is szép eredménnyel dolgozom Reviczky Gyula életrajzán. Nagy tömeg adatot sikerült már összeszednem, és úgy hiszem közel állok ahhoz, hogy e kitűnő költőknek, kinek költészetét csak akkor lehet megismerni és méltányolni, ha életét ismerjük, — teljesen igaz képe alakuljon ki előttem.

Mindeddig nincs Reviczkyről életrajz. Olyan ismertetés sem jelent meg a mely több oldalról tüntetné fel őt igaz színben.

Két kisebb tanulmányt van szerencsém mellékelni róla. Azzal a szándékkal írtam meg ezeket, hogy valamely lap tárczarovatában közzé adhatók legyenek.

Méltóztassanak elolvasni, s ha Nagyságotoknak is ez a meggyőződése ez ügyről a mi nekem, hogy a Reviczky Gyula életrajza kedves lenne a magyar közönség előtt, — s ha Nagyságotok hajlandók megbízni engem ez életrajz kidolgozásával — nagy örömmel vállalkoznám a munkára, s igaz ambícióval végezném azt.

Ha ez nem volna lehető, akkor szívesen és köszönettel fogadnék pl. egy olyan megbízatást is, hogy németből fordítsak le valamely szépirodalmi munkát. S bízom benne hogy sikerrel végezném e feladatot is.

Sürgős és kedvező döntést kérve — Maradok Nagyságotoknak
alázatos szolgálója

Budapest. 1902. április 14. —

Móricz Zsigmond

Lakásom: Kispeszt. Petőfi utca 70 szám

Az ismeretlen levél érdekes adatokkal egészíti ki Móricz Zsigmond írói pályája kezdetének történetét. A fiatal író — mint ismeretes — irodalomtörténeti tanulmányokkal kezdte pályáját. Első dolgozata az *Uránia* 1902. június elsejei számában jelent meg Reviczky Gyuláról. Eddig is tudtuk, hogy nagy gonddal és alaposítással készült ennek a nagyterjedelmű tanulmányának a megírására¹ és az is ismert tény volt, hogy anyai nagybátyja, Pallagi Gyula támogatásával került tanulmánya az *Uránia* szerkesztőjéhez, Szász Károlyhoz, mint ahogy fiatal éveiben egyébként is Pallagi révén került kapcsolatba az irodalmi élet számottevő képviselőivel.

A most előkerült fotókópia alapján tudjuk meg, hogy a fiatal Móricz Zsigmond önálló életrajzi művet is szeretett volna írni Reviczkyről. Mint ismeretes a tervből nem valósult meg semmi, csak az *Urániában* megjelent dolgozat készült el, amely életrajzi feldolgozás is és ugyanakkor esszé is Reviczky költészetéről. Nyilván a Wodiáner kiadó nem biztatta a fiatal írókat az életrajz megírására.

A levélnék az a megállapítása, hogy Reviczky költészetét csak akkor lehet megismerni és méltányolni, ha az életét is ismerjük, nagyon jellemző a fiatal Móricz Zsigmond felfogására, több alkalommal is megfogalmazta a gondolatot, hogy egy író alapos megértésének előfeltétele életének, élettörténetének részletekbe ható feldolgozása.

A levél fotókópiája magánkönyvtáram rendezgetésekor került elő.

¹ A fiatalkori Reviczky-tanulmány létrejöttéről: MÓRICZ MIKLÓS: Móricz Zsigmond indulása. Bp. 1959., CZINE MIHÁLY: Móricz Zsigmond útja a forradalomig. A tanulmányt elemzi VARGHA KÁLMÁN: Móricz Zsigmond és az irodalom. Bp. 1962.